

Forelæsninger, som derfor, navnlig i de sidste Aar, i et altid voxende Omfang vare blevne eller bleve trykte udelukkende til Brug for de studerende. Herved var der imidlertid paalagt de vedkommende Professorer store pekuniære Byrder, idet disse, i ethvert Fald forskudsvis, havde maattet udrede betydelige Beløb og desuden ikke altid kunde vente at faa deres Udlæg dækkede. For at holdes skadesløs for Udgifterne nødtes de derfor jævnlig til at sætte Prisen højere, end det for de studerendes Skyld var ønskeligt, og Konsistorium indstillede derfor i Skrivelse af 11. Febr. 1881, saa vel i Professorernes som i de studerendes Interesse, at Kontoen søgtes forhøjet fra 900 Kr. til 2,000 Kr.

Ministeriet optog denne Forhøjelse paa Finanslovudkastet for 1881—82. I Henhold til den midlertidige Finanslov meddelte det under 2. Maj Bemyndigelse til Udbetaling af Beløbet.

— I Anledning af et Andragende fra en Professorenke om Pension eller Understøttelse af Professorernes Enkekasse udtalte Konsistorium under 12. Novbr. 1880, at da hendes Mand ikke havde ydet noget Bidrag til Kassen lige fra den Tid, da han blev afskediget, havde hun ingen Ret til at fordre noget af denne, og at Konsistorium ikke fandt det forsvarligt at gjøre Skridt til at søge hende bevilget noget uden for de fundatsmæssige Regler, særlig fordi man derved vilde skabe et nyt Princip, som man ikke vilde kunne undgaa i fremtidige lignende Tilfælde at tage Hensyn til, og som let vilde foraarsage større Krav til Enkekassen, end denne kunde fyldestgjøre*).

III. Forelæsninger, Øvelser og Examina.

1. Bestemmelser, vedrørende alle eller flere Fakulteter.

Ved Cirkulære af 15. Jan. 1881 har Konsistorium anmodet Fakulteterne om at paalægge de enkelte Docenter i Beretningen om Forelæsningernes Begyndelse at opgive, paa hvilken Dag de have begyndt deres Forelæsninger eller Øvelser, samt om denne er den første af de Ugedage efter Halvaarets Begyndelse, paa hvilke deres Forelæsninger eller Øvelser ere bestemte til at holdes. I benægtende Fald maa Grunden til Udsættelsen angives.

— Undervisningsministeriet har ved Skrivelse til Konsistorium af 6. Apr. 1881 meddelt Universitets Pedellerne Bemyndigelse til at udfærdige Karaktersedler for alle ikke afsluttende Examina, som tages ved Universitetet, hvorhos det har udvirket, at Generaldirektoratet for Skattevæsenet under 2. s. M. har tilstaaet dem Ret til at kassere de de nævnte Karaktersedler paaklæbede Stempelmærker, paa Betingelse af, at Kassationen, der bliver at foretage inden den i Stempelovens § 10 for Belæggelse foreskrevne Frist, sker derved, at den paagjældende under Angivelse af Kassationens Dato skriver sit Navn tværvs over hvert Stempelmærke og til Dels ud paa selve Dokumentet, samt saaledes, at de paagjældende ere underkastede saa vel de i Indenrigsministeriets Bekj. 24. Marts 1862 indeholdte Regler som de Bøde- og Tilsynsbestemmelser, der til enhver Tid maatte blive givne.

*) Hermed maa jævnføres den i Univ. Aarb. f. 1875—76 S. 4, 1ste Stykke, refererede Sag.

2. Den filosofiske Prøve.

Efter Andragende fra Universitetets da værende Rektor, Prof. R. Nielsen, har Ministeriet under 18. Oktbr. 1880 meddelt Tilladelse til, at denne, der i Følge Ministeriets Skrivelse af 15. Marts 1872*) er pligtig at holde filosofiske Forelæsninger hver Onsdag Kl. 10—11, maa, naar Konsistorium holdes om Onsdagen, henlægge Forelæsningstimen til en anden for Tilhørerne bekvem Tid.

Ved Skrivelse af 30. Maj 1881 bifaldt Ministeriet, at Prof. R. Nielsen, hvis det til 1. Sept. skulde vise sig nødvendigt, under Prof. Heegaards Sygdom overtog dennes Forelæsning i de 2 følgende Halvaar.

Efter Indstilling fra det filosofiske Fakultet bifaldt Ministeriet under 10. Jan. 1881, at Docent Høffding under Prof. Heegaards Fraværelse i Udlandet overtog dennes Embedsforpligtelser, saaledes at han deltog i Bedømmelsen af Besvarelserne af de i 1879 udsatte Prisspørgsmaal i Filosofi, i Afholdelsen af filosofisk Prøve samme Maaned samt af en Magisterkonferens m. m.

— Et Andragende fra tvende Lærere ved Roskilde Kommuneskole, der i Juni 1880 havde underkastet sig Tillægsexamen efter Bekj. 22. Maj 1874 og derefter, uden at have besøgt de filosofiske Forelæsninger ved Universitetet, havde forberedt sig til den filosofiske Prøve efter Prof. Heegaards Forelæsninger i 1879—80, om Tilladelse til at underkaste sig bemeldte Prøve i Januar 1881 og examineres af Prof. Heegaard, fraraadedes af det filosofiske Fakultet i Skrivelse af 10. Oktbr. 1880, da det vilde være yderst betænkeligt og skabe et farligt Præcedens, at give slige Lettelser, hvor fuldstændig fyldstgjørende Grunde ej vare anførte. Ministeriet afslog Andragendet under 18. s. M.

Et lignende Andragende fra en Assistent ved Landbohøjskolen afsloges ligeledes ved Ministeriets Skrivelse af s. D.

Ved Ministeriets Skrivelse af 8. Marts 1881 tillodes det efter Fakultetets Anbefaling N. N., naar han i Juni s. A. havde bestaaet Tillægsexamen efter Bekj. 22. Maj 1874, umiddelbart derefter at indstille sig til den filosofiske Prøve.

3. Forelæsninger og Examina under det theologiske Fakultet.

Et Andragende fra en theologisk studerende om Tilladelse til at underkaste sig Prøve i patristisk Latin, uagtet han ikke i den lovbefalede Tid, jfr. Bekj. 23. Decbr 1849 § 2, havde dyrket det theologiske Studium, afslog Fakultetet ved Skrivelse af 14. Sept. 1880.

Ved Skrivelser af 22. Sept., 9. Oktbr., 2. Novbr. 1880, 21 Jan., 8. Febr., 16. Apr. og 1. Juni 1881 har Ministeriet meddelt Tilladelse til at aflægge de befalede Prøver i Prædiken og Katekisation, skjønt de paagældende enten slet ikke eller kun til Dels havde deltaget i Pastoralseminariets Øvelser.

Fakultetet tillod, efter Andragende, stud. theol. N. N. at indstille sig til patristisk Examen sammen med Embedsexamen i Decbr. 1880.

4. Forelæsninger og Examina under det rets- og statsvidenskabelige Fakultet.

Ved Skrivelse af 7. Sept. 1880 meddelte Ministeriet efter Fakultetets An-

*) Univ. Aarb. 1871—73 S. 41.

befaling*) cand. jur. N. N. Tilladelse til at overføre den ham ved juridisk Embedsexamen tillagte Karakter i Statsret til den statsvidenskabelige Examen, som han ligeledes agtede at underkaste sig.

5. Forelæsninger og Examina under det lægevidenskabelige Fakultet.

Efter Fakultetets Indstilling bifaldt Ministeriet under 6. Jan. 1881, at følgende Forandringer maatte foretages med Hensyn til Embedsexamen efter Prof. Schmidts Død: Ordningen og Bedømmelsen af Prøven i Dissektion overtoges af Prof. Panum, Examinationen i Anatomi af Prof. Saxtorph og Lektor Lange afvexlende, samt Examinationen i Kirurgi af Prof. Plum.

Ved Ministeriets Skrivelse af 21. Marts s. A. overdroges det Dr. med. O. Bloch at lede Undervisningen i Anatomi i det kommende Semester. Honoraret herfor fastsattes af Ministeriet under 21. Marts til 200 Kr. maanedlig. Efter Fakultetets Anmodning examinerede han ved Sommerexamen i Anatomi.

— Under 23. Sept. 1880 meddelte Ministeriet, efter Anbefaling af Kommissionen for den lægevidenskabelige Forberedelses Examen, cand. pharm. & stud. med. N. N. Tilladelse til at overføre de ham ved farmaceutisk Examen i 1879 givne Karakterer i Kemi og Botanik til de samme Fag ved lægevidenskabelig Forberedelses Examen. Det var af Kommissionen oplyst, at Fordringerne i Kemi ved farmaceutisk Examen ere større end ved den lægevidenskabelige Forberedelses Examen, ligesom Docenten i Botanik havde udtalt, at Tilladelsen formentlig kunde gives.

Efter Anbefaling af Fakultetet bifaldt Ministeriet under 15. Febr. 1881, at stud. med. N. N., som ved Sygdoms Forfald var blevet hindret i at fuldende 1. Del. af lægevidenskabelig Embedsexamen i Juni 1880, maatte, naar han atter indstillede sig til denne Examen i Sommeren 1881, bibeholde den ham i 1880 tildelte Karakter i Dissektion.

Ved Skrivelse af 21. Marts s. A. tillod Ministeriet, at cand. pharm. N. N. fra farmaceutisk Examen maatte overføre Karaktererne i Analyse, Kemi og Botanik til lægevidenskabelig Forberedelses Examen.

Da 4 Kandidater under den skriftlige Embedsexamen i Foraaret 1881 bleve angrebne af Kopper, tillod Fakultetet, at der for dem afholdtes en ny skriftlig Examen i Dagene d. 23.—25. Juni s. A.

6. Andre Examina.

a. Almindelig Forberedelses Examen.

Under 30. Avg. 1881 er udgaaet en kgl. Anordning angaaende en Sammen-smeltning af de tvende Afgangsexamina for Realdisciple af lavere og højere Grad samt de tvende almindelige Forberedelses Examina af lavere og højere Grad ved Universitetet til en enkelt almindelig Forberedelses Examen. Med

*) Fakultetet henviste til sin Erklæring af 27. Sept. 1878, jfr. Univ. Aarb. f. 1878—79 S. 619.

Hensyn til de forud for Anordningens Tilblivelse gaaende Forhandlinger maa henvises til Lindes Meddelelser om de lærde Skoler. Her skal kun Anordningens Text meddeles.

Anordningen lyder saaledes:

1. Ved almindelig Forberedelses Examen kan aflægges Prøve i følgende Fag:
 1. Modersmaalet, skriftlig og mundtlig Prøve, 2 Karakterer, som regnes dobbelt.
 2. Engelsk, skriftlig og mundtlig Prøve, 1 Karakter, som regnes dobbelt.
 3. Tysk, mundtlig Prøve, 1 Karakter.
 4. Fransk, mundtlig Prøve, 1 Karakter.
 5. Historie, mundtlig Prøve, 1 Karakter.
 6. Geografi, mundtlig Prøve, 1 Karakter.
 7. Matematik, 3 skriftlige, 2 mundtlige Prøver med i alt 3 Karakterer.
 8. Naturhistorie, mundtlig Prøve, 1 Karakter.
 9. Naturlære, mundtlig Prøve, 1 Karakter.

Desuden gives 1 Karakter for Orden med de skriftlige Arbejder ved Examen i det hele. Altsaa i alt 16 Karakterer.

2. De, der agte at indstille sig til Adgangsexamen i Matematik ved den polytekniske Lærestanstalt eller til den ved Landbohøjskolen foreskrevne Prøve for Skovbrugselever, maa forinden være prøvede ved den almindelige Forberedelses Examen i alle 9 oven nævnte Fag og »bestaaede med mindst 48 Points, hvoraf 12 for Modersmaalet. Til »bestaaet med Udmærkelse« kræves 120 Points. Have de kun taget Forberedelses Examen med 2 Sprog, maa de underkaste sig en særlig Prøve i det tredje af det Omfang, som neden for er foreskrevet, og heri opnaa Karakteren »bestaaet«.
3. De, der ville indstille sig til de ved den kongelige Veterinær- og Landbohøjskole foreskrevne Prøver for Landinspektøreløver, Dyr læger, Landbrugselever og Havebrugselever skulle, for saa vidt ikke anden Adgangsberettigelse haves (jfr. Undervisningsplanen for den kongelige Veterinær- og Landbohøjskole), ligesom ogsaa de, der ville indstille sig til farmaceutisk Examen, Tandlægeexamen og juridisk Examen for ustuderede, forinden have taget almindelig Forberedelses Examen, dog med Forbigaaelse af et af de tvende levende Sprog, Fransk eller Tysk, efter frit Valg. Altsaa i alt 15 Karakterer. Til »bestaaet« kræves 45 Points, hvoraf 12 for Modersmaalet, til »bestaaet med Udmærkelse« 112½ Points. En særskilt Prøve i Latin maa Farmaceuterne underkaste sig og deri opnaa Karakteren »bestaaet«; se neden for Nr. 7.
4. Fordringerne i de enkelte Fag fastsættes saaledes:
 - a. Modersmaalet. Der opgives som læst to Komedier af Holberg, en Tragedie eller et større Digt af Oehlenschläger, flere Digte og prosaiske Stykker af bekendte danske Forfattere (Wessel, Ewald, Baggesen, Grundtvig, Hejberg, Hertz, Paludan-Müller, Winther osv.).

Skriftlig Prøve: Gjengivelse af et bekendt Stof; 1 Karakter, som regnes dobbelt.

Mundtlig Prøve: Ren og forstandig Oplæsning af et Digt og et prosaisk Stykke, Prøve i Sprogets Grammatik, saa vel Formlære

som Sætningslære, Samtale om Indholdet af det, som opgives læst; 1 Karakter, som regnes dobbelt.

- b. Engelsk. Der opgives læst saa meget, som svarer til mindst 300 Sider af Tauchnitzers Udgaven af sunbeam stories, hvoraf omtrent $\frac{1}{6}$ Poesi.

Skriftlig Prøve: Oversættelse fra Engelsk til Dansk; der tillægges Bedømmelsen af det danske Sprogs Renhed i denne Version Indflydelse paa Karakteren for den skriftlige Prøve i Modersmaalet.

Mundtlig Prøve: Ved Proven i det læste lægges særlig Vægt paa Oversættelsen paa korrekt Dansk og høres i Sprogets Grammatik; desuden oversættes et ikke læst prosaisk Stykke. 1 Karakter, som regnes dobbelt.

- c. Tysk. Der opgives af to eller flere Forfattere saa meget, som svarer til mindst 250 Oktavsider, hvoraf omtrent $\frac{1}{6}$ Poesi. Mundtlig Prøve som i Engelsk. 1 Karakter.

d. Fransk. Der opgives som læst saa meget, som svarer til 250 Sider i Michel Levy Frères Udgave af bibliothèque contemporaine. Mundtlig Prøve som i Engelsk. 1 Karakter.

e. Historie. Der kræves Kjendskab til Fædrelandshistoriens og den almindelige Verdenshistories Grundtræk og Hovedbegivenheder omtrent i det Omfang, som er givet ved V. A. Blochs Lærebog for Realskoler. Mundtlig Prøve. 1 Karakter.

f. Geografi. Der prøves i fysisk og politisk Jordsbeskrivelse tillige med de uundværligste Sætninger af den matematiske Geografi. Mundtlig Prøve. 1 Karakter.

- g. Matematik og Regning.

Skriftlig forelægges to eller flere Opgaver i praktisk Regning af en saadan almindelig Natur, at der ikke fordres Kjendskab til bestemte Handelsforhold eller til Udtryk, der ere ejendommelige for enkelte Virkekredse. 1 Karakter.

I Arithmetik fordres Kundskab til Læren om Addition og Subtraktion, Multiplikation og Division, Potensopløftning og Roduddragning med de derunder forekommende Udviklinger af positive og negative, hele og brudne, rationale og irrationale, reelle og imaginære Størrelser, Hovedsætningerne om Tallenes Egenskaber, Decimalbrøker, Proportioner og Progressioner, Logarithmer med deres praktiske Anvendelser, hvorunder sammensat Rentesregning, Ligninger af første og anden Grad, de første saa vel med en som med flere ubekjendte.

Til skriftlig Behandling forelægges en eller flere Opgaver, som kræve lette Anvendelser af, hvad der er læst, og mundtlig prøves i Theorien og dens Anvendelse. Iblant Opgaverne i Regning og Arithmetik bør altid en give Lejlighed til at vise praktisk Anvendelse af Logarithmer. 1 Karakter.

I Plangeometri fordres læst det for danske Lærebøger sædvanlige fælles Stof. Proven er dels skriftlig, Løsning af Opgaver ved Konstruktion og Beregning eller lette Beviser, som slutte sig nær

til det bekjendte, dels mundtlig i Theorien og dens Anvendelse.

1 Karakter.

h. Naturhistorie. Der prøves i Zoologi og Botanik, dog ikke i videre Omfang, end der kan læres ved Hjælp af Lützens Lærebog i Zoologi Nr. 2 med nogle Forbigaaelser og af Strøms Begyndelsesgrunde i Plante-læren. Der lægges særlig Vægt paa, at Examinanden paa Naturgjenstandene selv kan paavise de Forhold, hvorefter der handles. Mundtlig Prøve. 1 Karakter.

i. Naturlære. Der fordres Kjendskab til Legemernes almindelige Egen-skaber, til Ligevægtslovene for Kræfter, virkende paa de enkelte Maskiner, til Trykforhold i Vædske og Luftarter, Vægtfyldebestemmelser, Tyngden, Faldet og Cirkelbevægelse, til Varmens Udvikling, Maaling og Forplantning, dens Virkning paa Legemernes Tilstand, til Magnetismens Hoved-fænomener og Jordmagnetismen, til Gnidnings- og Berøringselektricitet; til alt dette saaledes, at fremtrædende Natursyn i det daglige og praktiske Liv blive forstaaede som nødvendig Følge af gjældende Love. Mundtlig Prøve. 1 Karakter.

5. Opgaverne til den skriftlige Del af almindelig Forberedelses Examen gives fra Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet.

6. Specialkaraktererne ere: ug., mg., g., tg., mdl. og slet, der betragtes som staaende lige langt fra hinanden, svarende til Talværdierne: 6, 5, 4, 3, 2, 1. Til disse Karakterer kan der føjes + eller ÷, der forhojer eller nedsætter Karakteren med $\frac{1}{3}$: altsaa ug. ÷ = $5\frac{2}{3}$, mg. + = $5\frac{1}{3}$, mg. ÷ = $4\frac{2}{3}$, g. + = $4\frac{1}{3}$ osv.; dog maa der ikke gives nogen Karakter over ug. eller under slet.

Naar der ved Sammenlægning af de enkelte Censurers Karakterer fremkommer andre Brøker end Tredjedele, reduceres de til den nærmest liggende Tredjedel, saaledes at, hvad der er $\frac{1}{6}$ eller derover, gjøres til $\frac{1}{3}$ og, hvad der er under $\frac{1}{6}$, bortkastes.

Ved Sammentællingen af Specialkaraktererne i de enkelte Fag benyttes en anden Skala, hvori ug. har Værdien 8, mg. 7, g. 5, tg. 1, mdl. ÷ 7 og slet ÷ 23 og, naar Mellemkaraktererne medtages, ug. ÷ regnes = $7\frac{2}{3}$, mg. + $7\frac{1}{3}$, mg. ÷ = $6\frac{1}{3}$, g. + = $5\frac{2}{3}$, g. ÷ = $3\frac{2}{3}$, tg. + = $2\frac{1}{3}$, tg. ÷ = $\div 1\frac{2}{3}$, mdl. + = $\div 4\frac{1}{3}$, mdl. ÷ = $\div 12\frac{1}{3}$ og slet + = $\div 17\frac{2}{3}$.

I Examensvidnesbyrdet indføres samtlige Specialkarakterer med deres nøjagtige Talværdi og til Slutning den samlede Talværdi af disse.

7. Ved Prøven i Latin for Farmaceuter forlanges, at Examinanden har ordentlig læst en lille Læsebog for Begyndere, til Indøvelse af Grammatikens Hovedregler, særlig for den almindelige regelmæssige Bøjning, og til Erhvervelse af det almindeligste Ordforraad, samt saa meget, som svarer til 16 Sider i en Teubners Stereotypudgave af en let latinsk Forfatter, saasom Cornelius Nepos, Justinus, Eutropius. Ved Prøven overhøres saa vel i Læsebogen som i den læste Del af en Forfatter. Disciple, der have bestaaet 4de Klasses Hovedexamen med Godt i Latin, ere fritagne for denne Prøve.

8. Den ved Udgangen af den lærde Skoles 4de Klasse afholdte Aars- eller Hovedexamen giver, naar den er bestaaet med mindst 33 Points, den samme

- Adgang til højere Undervisningsanstalter og Fagexamina som den almindelige Forberedelses Examen.
9. Den, der bestaar Skolelærerexamen med Hovedkarakteren »Meget duelig«, kan derefter ved at bestaa en Tillægsprøve i Engelsk og et af de to Sprog, Fransk eller Tysk, efter eget Valg, med saadanne Karakterer, hvis Talværdi svarer til Værdien af et »Meget Godt« og et »Tømmelig Godt« erhverve sig de Rettigheder, som almindelig Forberedelses Examen giver; og kan denne Tillægsprøve aflægges enten for Examenskommissionen for Privatister eller ved en af de Skoler, der have faaet Ret til at afholde almindelig Forberedelses Examen.
 10. Den, der har bestaaet almindelig Forberedelses Examen, bliver, naar han inden 5 Aar derefter indstiller sig til Skolelærerexamen, at fritage for Prøve i Historie, Geografi, Mathematik, Naturlære og Naturhistorie, for saa vidt han ønsker saadant, og ville i saa Fald de ham ved først nævnte Examen meddelte Karakterer i nævnte Lærefag være at optage i hans Examensvidnesbyrd for Skolelærerexamen og med Hensyn til Beregningen af Hovedkarakteren ved denne at tage i Betragtning efter deres Værdi i Følge Reglerne for samme.
 11. Den, der har bestaaet almindelig Forberedelses Examen kan indstille sig til Afgangsexamen for studerende i mathematisk-naturvidenskabelig Retning, naar han, forudsat, at han i to fremmede Sprog, Geografi og Naturhistorie har opnaaet Karakterer til en samlet Talværdi af mindst 15 Points, supplerer den med en Prøve i Latin (mundtlig og skriftlig) og derved opnaar Karakterer til en samlet Talværdi af mindst 6 Points, og i sproglig-historisk Retning, naar han, forudsat, at han i to fremmede Sprog, Geografi, Naturhistorie, Geometri og Arithmetik har opnaaet 21 Points, supplerer den med en Prøve i latinsk Stil og derved opnaar mindst »Tømmelig Godt«.
 12. Skoler, som med Tilladelse af Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet kunne holde almindelig Forberedelses Examen, lade de Lærere, som have undervist Disciplene, examinere hver i sit Fag under den Kontrol, som Ministeriet anordner. Disse Skoler kunne ogsaa modtage Privatister til Prøven.
 13. Til Examenskommission for Privatister sammenkalder Ministeriet et passende Antal Mænd, som foruden Fagkundskaben besidde Erfaring i Skoleundervisning. Kommissionen vælger selv de Kræfter, den behøver til Examens Ordning og Tilsyn ved de skriftlige Prøver.
 14. Almindelig Forberedelses Examen afholdes ved Skolerne een Gang aarlig, enten til Paaske eller i Tiden mellem den 15de Juni og 15de Juli, for Examenskommissionen to Gange aarlig, i Januar og Juni Maaned. Skjønt de i det foregaaende angivne Fordringer ere beregnede paa Disciple, der have fyldt 16 Aar, skal det dog ikke være forment yngre Personer at indstille sig til Examen, dog ingen førend han har fyldt sit 15de Aar.
 15. Den almindelige Forberedelses Examen afholdes første Gang i Juni 1883; den nu værende Realafgangsexamen af højere Grad afholdes sidste Gang i Sommeren 1882, de nu værende tvende Forberedelses Examina ved Universitetet sidste Gang i Januar 1883 og den nu værende Realafgangsexamen af lavere Grad sidste Gang ved Paaske 1883.
- Med Hensyn til tvende, Tidsrummet 1880—81 vedrørende Dispensations-sager henvises til Aarb. f. 1879—80 S. 885. I øvrigt mærkes:

Ved Ministeriets Skrivelse af 10. Juni 1881 tillodes det N. N. ved Forberedelses Examen af højere Grad at udfærdige de skriftlige Udarbejdelser paa Svensk.

Ved sammes Skrivelse af 15. s. M. tillodes det tvende Sekondlieutenanter til samme Examen at overføre de Karakterer, de havde faaet i Historie og Geografi, henholdsvis i Officersskolens yngste Klasse og ved Afgangsexamen fra den militære Elevskole.

b. Juridisk Examen for ustuderede.

Ved Frd. 26. Jan. 1821 § 13 blev det bestemt, at de, der vilde indstille sig til juridisk Examen for ustuderede, skulde som Betingelse for at stedes til Examen, underkaste sig en præliminær Prøve, der afholdtes af Professorerne i det filosofiske Fakultet. Denne Præliminærprøve afløstes af den ved Bekj. 14. Sept. 1838, jfr. Bekj. 10. Oktbr. 1850, for forskjellige Klasser af studerende anordnede almindelige Forberedelses Examen ved Universitetet, som ved Bekj. 1. Avg. 1857 deltes i 2 selvstændige Examina, den ene af lavere Grad, uforandret efter Bekj. 14. Sept. 1838, jfr. Bekj. 10. Oktbr. 1850, der var en Betingelse for at stedes til juridisk Examen for ustuderede, den anden af højere Grad, svarende i Omfang og Beskaffenhed, paa nogle faa mindre Afvigelser nær, til den ved Bekj. 18. Sept. 1855 anordnede Afgangsexamen for Realdisciple i de lærde Skoler. Allerede under Forhandlingerne om denne Forandring blev det udtalt som ønskeligt, at de ustuderede Jurister erhvervede sig en mere omfattende almindelig Dannelse, end det hidtil havde været Tilfældet; men man fandt det den Gang betænkeligt at skærpe Fordringerne for deres Vedkommende, baade fordi der ikke var indkommet nogen Klage over, at der i den praktiske Gjerning havde vist sig nogen følelig Mangel i denne Retning, og fordi man befrygtede derved at fremkalde en skadelig Formindskelse af Tilgangen til Examen*).

Efter at L. 26. Maj 1868 om Adgangen til Sagførervirksomhed var traadt i Kraft, viste det sig, at den lette Adgang, denne Lov aabnede til Sagførervirksomheden, havde medført, dels, at et langt større Antal Personer, end der havde Trang til, havde taget Beskikkelse som Sagførere, dels, at Sagførerstanden havde optaget i sig en Del mindre gode Elementer. Justitsministeriet foranledigedes herved til i Rigsdagssessionen 1879—80 at fremkomme med et Forslag om Skærpelse af Betingelserne for Adgangen til Sagførernæringen, ligesom der ogsaa inden for Sagførerstandens eget Omraade hævdede sig Stemmer for Indskrænkninger i Adgangen til denne. I et af Bestyrelsen for den almindelige Sagførerforening i Marts Maaned 1879 indgivet Memorandum til det i Anledning af Forslag til Lov om Sagførervæsenet af Landstinget nedsatte Udvalg havde denne saaledes blandt andet henstillet, om det ikke maatte være hensigtsmæssigt, for saa vidt man ikke for Tiden vilde lukke Adgangen til Sagførervirksomheden for ustuderede Jurister, at udvirke en Bestemmelse om, at ingen for Fremtiden skulde kunne underkaste sig den juridiske Examen for ustuderede, med mindre han først havde bestaaet Forberedelses Examen af højere Grad. Justitsministeriet, som tilstillede Undervisningsministeriet et Aftryk af dette Memorandum, bemærkede

*) Lindes Medd. f. 1857—63 S. 100.

i Anledning heraf, at det ogsaa fandt det ønskeligt, at Adgangen til at underkaste sig juridisk Examen for ustuderede blev skærpet paa den angivne Maade.

Efter Undervisningsministeriets Begjæring udtalte det rets- og statsvidenskabelige Fakultet sig om Sagen i en Erklæring af 23. Novbr. 1880. Fakultetet henviste til, at det allerede i Skrivelse til Justitsministeriet af 23. Maj 1872*) havde udtalt, at den almindelige Forberedelses Examen af lavere Grad efter dets Erfaring ikke gav Sikkerhed for det Lavmaal af almindelig Dannelse og Modenhed, der burde findes hos dem, der indstillede sig til juridisk Examen for ustuderede, og at navnlig Examinandernes skriftlige Udarbejdelser viste den største Mangel paa almindelig Dannelse og paa Øvelse i at tænke paa en nogenlunde følgerigtig Maade samt udtrykke deres Tanker i et ordentligt Sprog. Denne Anskuelse, der ved hver afholdt Examen vandt yderligere Styrke, nærede Fakultetet endnu i fuldeste Maal, og det vilde derfor anse det for særdeles ønskeligt, om Adgangen til at underkaste sig den juridiske Examen for ustuderede for Fremtiden maatte blive betinget af, at vedkommende havde bestaaet den almindelige Forberedelses Examen af højere Grad.

I den af Ministeriet nedlagte Forestilling udtalte det, at ihvorvel Sagen var set udelukkende fra Sagførerstandens Standpunkt, medens det ikke kunde overses, at et stort Antal af de ustuderede Jurister toge Examen for at føre sig denne til Nytte i rent private Livsstillinger, og at Nødvendigheden af en Skærpelse af Examensfordringerne for disse ikke havde vist sig fremtrædende eller var blevet paakaldt, troede Ministeriet dog, i Betragtning af den Forandring, som i den oven omtalte Retning var indtraadt i Forholdene, i Henhold til Justitsministeriets og Fakultetets Udtalelse uden Betænkelighed at kunne tilraade den ønskede Forandring i Bestemmelserne for Adgangen til den juridiske Examen for ustuderede, og det indstillede derfor denne til Approbation. Med Hensyn til Tiden, fra hvilken den forandrede Bestemmelse skulde træde i Kraft, tilsagde Billighed, at den ikke strax kom til Anvendelse paa dem, der i Tillid til den bestaaende Ordning forberedte sig til juridisk Examen for ustuderede, efter forud at have underkastet sig Forberedelses Examen af lavere Grad. Efter indhentede Oplysninger kunde det antages, at største Delen af de ustuderede Jurister, der bestode Examen med Hovedkarakteren Bekvem, til denne havde benyttet en Forberedelsestid af henimod 2 Aar, og at en længere Forberedelsestid i Regelen ikke kunde anses nødvendig. I Forhold hertil vilde det efter Ministeriets Skjøn passende kunne fastsættes, at den nye Bestemmelse første Gang skulde træde i Kraft ved den Examen, der skulde afholdes i Sommeren 1883. End videre vilde det være i sin Orden, at der aabnedes dem, som tidligere med et utilfredsstillende Udfald havde underkastet sig den juridiske Examen for ustuderede og derfor ønskede paa ny at indstille sig til denne, Udsigt til at erholde Tilladelse hertil, i hvilken Henseende Ministeriet androg om, at der maatte blive tillagt det fornøden Bemyndigelse til at bevilge saadanne Undtagelser fra Regelen i mødende Tilfælde af denne Art.

Ved kgl. Resol. af 10. Decbr. 1880 (Bekj. af 13. s. M.) bifaldtes det derefter, at Bestemmelserne i Bekj. 1. Avg. 1857 § 2, sammenholdtes med Bekj. 14. Sept. 1838 og Bekj. 10. Oktbr. 1850 forandres derhen, at de, der ville tage

*) Univ. Aarb. f. 1871—73, S. 83.

juridisk Examen for ustuderede ved Universitetet, have forinden at underkaste sig den ved Bekj. 1. Avg. 1857 § 3 anordnede almindelige Forberedelses Examen ved Universitetet af højere Grad, saaledes at denne Bestemmelse første Gang bringes til Anvendelse paa den juridiske Examen for ustuderede, som afholdes i Sommeren 1883, og at Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet bemyndiges til at bevilge Undtagelse fra Regelen for dem, som efter at have taget Examen for dette Tidspunkt ønske paa ny at indstille sig til denne.

Herved vilde der imidlertid berøves dem, der allerede, førend Bekjendtgjørelsen udkom, havde underkastet sig Forberedelses Examen af lavere Grad ved Universitetet eller Realafgangsexamen af lavere Grad ved en Skole, den derved allerede erhvervede Ret til uden nogen bestemt Tidsgrænse at indstille sig til juridisk Examen for ustuderede. Dertil kom, at de, der allerede nu havde underkastet sig en af de nævnte Examina, vilde, for at benytte den derved vundne Ret til at indstille sig til juridisk Examen for ustuderede, nødsages til uopholdelig at paabegynde deres Forberedelse til Examen, hvilket atter vil drage til Følge, at nogle i en forholdsvis ung Alder kom til at indstille sig til Examen, og at andre, der vare i en modnere Alder og allerede maatte være ansatte i private Stillinger, kom til at opgive disse for skyndsomst, og muligvis uden at have kunnet opsparere de dertil fornødne Midler, at begive sig til Hovedstaden for at forberede sig til Examen. Da dette lige meget vilde have Billigheden mod sig, hvad enten man saa hen til den Tvang, de paagjældende derved vilde blive underkastede, eller til det sandsynlige Udfald af en Examen, som det blev nødvendigt at tage efter en saa ilsom og derfor mangelfuld Forberedelse, nedlagde Ministeriet Forestilling om, at Bekj. 13. Decbr. 1880 maatte forandres derhen, at de, der have bestaaet almindelig Forberedelses Examen af lavere Grad ved Universitetet eller Realafgangsexamen af lavere Grad ved en Skole senest i Januar 1881, beholde Adgang til at indstille sig til juridisk Examen for ustuderede uden nogen Begrænsning af Tidsfristen for at kunne underkaste sig denne. Ved kgl. Resol. 9. Febr. 1881 (Bekj. af 10. s. M) bifaldtes denne Indstilling.

c. Examen for Tandlæger.

Efter Prof. Schmidts Død indtraadte Prof. Plum efter det lægevidenskabelige Fakultets Valg som Medlem af Examenskommissionen for Tandlæger. Kommissionen valgte Prof. Saxtorph til sin Formand.

— En Ansøgning fra en Kjøbmand om Tilladelse til at indstille sig til Tandlægeexamen uden i Forvejen at underkaste sig Forberedelses Examen af lavere Grad, anbefaledes ikke af Fakultetet, da den kun var ledsaget af et daarligt Vidnesbyrd fra Grüners Handelsakademi.

— Et lignende Andragende afsloges af Ministeriet ved Skrivelse af 28. Marts 1881, eftersom den paagjældende i Januar s. A. var blevet rejiceret ved Forberedelses Examen af lavere Grad.

d. Prøve for Missionærer.

I Foraaret 1881 anholdt Bestyrelsen for det danske Missionselskab om, at der maatte blive givet Missionselev Gregersen, ogsaa kaldet Koføed, der ønskedes udsendt som Missionær til Ostindien, Lejlighed til at underkaste sig en af Ministeriet nærmere anordnet Prøve for derefter at kunne modtage gejstlig Ordination i Folke-

kirken. Ministeriet nedsatte en Examenskommission, bestaaende af Stiftsprovst Rothe og Dr. theol. Kalkar, og opfordrede ved Skrivelse af 9. Maj 1881 det theologiske Fakultet til at kommittere 2 af dets Medlemmer til at tiltræde denne Kommission, for at den paagjældende ved en Prøve for denne kunde godtgjøre, at han var i Besiddelse af den theologiske Uddannelse, som var nødvendig for at stedes til at modtage gejstlig Ordination for at overtage den omhandlede Missionsvirksomhed. Fakultetet kommitterede Proff. P. Madsen og Fr. Nielsen *).

IV. Priskonkurrencer.

I Anledning af et Andragende fra den anonyme Forfatter til en statsvidenskabelig Prisaafhandling om, at Bedømmelsen af denne maatte blive offentliggjort, saa snart den var affattet, svarede Konsistorium under 11. Decbr. 1880, efter derom at have indhentet det rets- og statsvidenskabelige Fakultets Erklæring, at det ikke fandt tilstrækkelig Grund til i dette Tilfælde at afvige fra Regelen.

— Til at deltage i Bedømmelsen af den nævnte Prisaafhandling (om Dødeligheden i de forskjellige Samfundsklasser), der til Dels havde en mathematisk Karakter, delegerede det mathematisk-naturvidenskabelige Fakultet, efter Begjæring af det rets- og statsvidenskabelige Fakultet, Prof. Thiele.

V. Akademiske Grader.

Efter Foranledning af Ministeriet har Konsistorium ved Cirkulære 15. Jan. 1881 indskærpet Fakulteterne, at det ved Omdelingen af Disputaterne iagttages, at der med hvert Exemplar af den paagjældende Disputats følger et Exemplar af de i Henhold til Ministeriets Skrivelser af 26. Apr. 1855 og 27. Juni 1878 ved Konsistoriums Bekj. 3. Juli 1878 **) offentliggjorte Bestemmelser til Ordens Overholdelse ved det offentlige Forsvar af slige Afhandlinger.

— I Anledning af et Andragende fra cand. jur. F. U. Damm om, at den af ham til Konkurrencen om et juridisk Professorat, jfr. neden for, udarbejdede Afhandling maatte forsvares for Erhvervelsen af den juridiske Doktorgrad, svarede det rets- og statsvidenskabelige Fakultet under 12. Marts 1881, at den ansøgte Tilladelse ikke kunde gives, da Afhandlingen var offentliggjort, og det stred mod akademiske Regler, fra hvilke der i dette Tilfælde ikke fandtes tilstrækkelig Grund til at afvige, at et tidligere offentliggjort Arbejde benyttes som Disputats for Erhvervelsen af Doktorgraden.

— Ved kgl. Resol. af 24. Jan. 1881 tillodes det, efter Anbefaling fra Konsistorium og det filosofiske Fakultet, cand. phil. Ernst v. d. Recke at disputere for den filosofiske Doktorgrad uden forinden at underkaste sig nogen Magisterkonferens.

— Efter Indstilling fra det theologiske Fakultet, anbefalet af Konsistorium, blev der ved kgl. Resol. af 17. Decbr. 1880 meddelt nævnte Fakultet Bemyndigelse til at konferere Missionsdirektør Hardeland i Leipzig den theologiske Doktorgrad.

*) Jfr. hermed Univ. Aarb. f. 1878—79 S. 630—39.

**) Univ. Aarb. f. 1877—78 S. 324.